

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua luonnosta Suomen digitaaliseksi kompassiksi.

Digitaalisen kompassin osa-alueet ovat kattavat ja vastaavat tarkoitustaan. Akava kannattaa kunnianhimoista tavoitetta rakentaa Suomesta datatalouden ja digitaalisten palveluiden edelläkävijä. Edelläkävijän roolin myötä Suomella olisi merkittävä mahdollisuus kasvattaa datatalouden sekä digitaalisten palveluiden osalta myös kansainvälistä kilpailukykyään. Datatalouden nopean kasvun myötä on kuitenkin huolehdittava vähintään siitä, että Suomi ei jää miltään osa-alueelta tässä kasvussa jälkeen.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotuksessa mainittuja digitaitoja on kehitettävä systemaattisesti läpi koulutusjärjestelmän huomioiden lisäksi aikuisväestön digitaidot. Digitaidottomuus voi johtaa digitaaliseen syrjäytymiseen, koulutuksesta putoamiseen, heikkoon työmarkkina-asemaan, jopa terveydellisiin ongelmiin ja yhteiskunnallisten asioiden hoitaminen vaikeutuu. On kuitenkin huomioitava, että DESI-vertailussa menestymisestä huolimatta, Suomessa on edelleen huolestuttava määrä ihmisiä, joilla on puutteelliset digitalisaation perustaidot (OECD:n PIAAC). Erytesiti ikääntyneiden ja pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevien ihmisten osaamisen kehittämiseen on panostettava. Isossa kuvassa tavoitteena on, että jokaisella kansalaisella olisi tulevaisuudessa vähintään toisen asteen tutkinto

Digitalisaation kehittyessä on lisäksi huomioitava, että kehitys tuo osaamisen kehittämisen lisäksi haasteita myös palvelujen saavutettavuuteen. Erytesiti kielivähemmistöjen, mutta myös esimerkiksi erilaisten aistivammaisten henkilöiden tarpeet tulisi huomioida positiivisen digikehittämisen yhteydessä vaihtoehtoisten asiointi-/toimintatapojen lisäksi.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Innovaatioiden syntyminen ja hyödyntäminen edellyttävät monipuolista osaamista. Jotta Suomella olisi mahdollisuus tavoitteiden mukaisesti toimia alan suunnannäyttäjänä, on tehtävä merkittäviä panostuksia paitsi tutkimuksen ja osaamisen lisäämiseen, mutta myös uudenlaisten toimintamallien sekä -kulttuurien kehittämiseen. Osaamisen ketjun laadukkuus tulisi varmistaa monipuolisesta ja kattavasta koulutuksesta aina tutkimukseen asti.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

Infrastruktuurin osa-alueen osalta on otettu kattavasti huomioon tavoitteiden kattavuus, turvallisuuden varmistaminen sekä henkilön oikeus omien tietojensa hallintaan. Koska toimiva infrastruktuuri on perusta teknologisten palveluiden ja innovaatioiden syntymiselle, on huomioitava infrastruktuurin kansallinen ja tarvittaessa myös sen globaali saavutettavuus ja hyödynnettävyys. Infrastruktuurin rakentamisen yhteydessä on huomioitava sähköjen sekä materiaalien kulutuksen laatu sekä määrä ja vihreän siirtymän periaatteet.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

Suurien yritysten toiminnan tukeminen sekä erityisesti pk-yritysten digitaalisuuden lisääminen on tärkeä tavoite. Viimeaikaiset suuret muutokset maailmantilanteessa on kuitenkin huomioitava pk-yritysten resurssien sekä priorisointien taustalla. Yritysten toimintaa tulisikin tukea kokonaisvaltaisesti, jotta tarvittavat resurssit digitaaliseen kehitykseen ja sen myötä toiminnan kehittämiseen vahvistuisivat. Lisäksi pk-yrityksiä tulisi kannustaa TKI-yhteistyöhön muiden yritysten, korkeakoulujen sekä tutkimuslaitosten kanssa. On erittäin tärkeää, että valtio osoittaa pitkäjänteisen suunnan digitalisaation kehittymiselle, jotta kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisimman ennustettava toimintaympäristö.

Ilmastohaasteisiin vastaaminen digitaalisten teknologioiden avulla voi mahdollistaa suomalaisille yrityksille kansainvälisen markkinaraon, jonka esiin nostamista Akava pitää tärkeänä.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Hyvät julkiset palvelut vahvistavat osallisuutta yhteiskunnassa. Digitaalisempiin palvelumuotoihin siirryttäessä on entistä tärkeämpää huolehtia kansalaisten digitaitojen riittävästä tasosta, jotta palvelut olisivat kansalaisten saavutettavissa. Julkisen sektorin palveluiden digitalisoituessa on tärkeää luoda yksilöille sujuvia sekä turvallisia palveluita. Suunnitelmassa on otettu hyvin huomioon erilaisten teknologisten ratkaisujen lisäksi tarvittava toimintakulttuurin uudistamistarve.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Osaamisen osa-alueella avaintulokset näyttäytyvät tarkoituksenmukaisina sekä kattavina. On kuitenkin huomioitava digitaalisten perustaitojen lisäksi tarve myös moniulotteisen osaamisen kehittämiselle, joka pitää sisällään asiantuntijoiden osaamisen kehittämisen lisäksi hybridiosaamisen sekä soveltavan osaamisen kehittämisen.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Osaamisen kehittymisen seurannassa tulisi kiinnittää huomioita myös erityisryhmien osaamisen kehittymisen seurantaan. Näin toimia olisi helpompi tulevaisuudessa kohdentaa palvelemaan myös erityisryhmiä.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digitaalisen kompassin seurannan ja vaikuttavuuden arvioinnissa on huomioitava, että kompassin tarkoitus on tehostaa ja tukea työtä toimijälähtöisesti, eikä toimia eri tahoja kuormittavasti. Digitaalisen kompassin toimivuuden mittaaminen ja seuranta eivät siis saisi muodostaa toimijoille suurta raportointivelvoitetta. Lisäksi eri sidosryhmien osallistaminen vaikuttavuuden arviointiin sekä tuloksellisuuden seurantaan voisi tuoda esille monipuolisempia näkökantoja ja lisäksi vahvistaisi ehdotuksessa useasti esille nostettua tavoitetta sektorirajojen ylittävästä toiminnasta. Digitaalisen kompassin tavoitteet huomioiden olisi seurannan tulosten perusteella toteutettavia toimenpiteitä suunniteltaessa hyödynnettävä jo olemassa olevia infrastruktuureja sekä osaamista toiminnan tehostamiseksi.

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kallio Silja
Akava ry